

Handläggare
Tove Heder
Telefon: 08-50814367**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2025-04-24

Remiss av Socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/308

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Förutsatt att riksdagen fattar beslut i enlighet med propositionen *En förebyggande socialtjänstlag - för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* (prop. 2024/25:89) kommer en ny socialtjänstlag träda i kraft den 1 juli 2025.

En av de stora förändringarna som föreslås i propositionen innebär att socialnämnden ges möjlighet att erbjuda insatser på två sätt, efter individuell behovsprövning och utan individuell behovsprövning.

Utifrån det nya lagförslaget har socialnämnden tagit fram förslag gällande socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med att den nya socialtjänstlagen ska börja gälla.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning ser positivt på införandet av den nya socialtjänstlagen och de utökade möjligheterna att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning och ställer sig positiv till ärendets förslag.

Förvaltningen föreslår Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

I slutbetänkandet *Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47) föreslås en ny socialtjänstlag. Förutsatt att riksdagen fattar beslut i enlighet med propositionen *En förebyggande socialtjänstlag - för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* (prop. 2024/25:89) kommer den nya socialtjänstlagen träda i kraft den 1 juli 2025.

Arbetet med omställningen av Stockholms stads socialtjänst har pågått sedan 2024 inom projektet *Framtidens socialtjänst – Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst* utifrån slutbetänkandet och nytt lagförslag.

Förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i proposition 2024/25:89 har socialförvaltningen, äldreförvaltningen och juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret gemensamt tagit fram förslag gällande socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med ikraftträdande av den nya socialtjänstlagen. Ärendet skickades den 10 mars 2025 ut på remiss till stadsledningskontoret och stadens elva stadsdelsnämnder för yttrande.

Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 6 maj 2025.

Ärendet

Utredningen av socialtjänstlagen (SOU 2020:47) syftar till att skapa långsiktiga förändringar för en hållbar socialtjänst genom att främja förebyggande arbete och minska behovet av individuella insatser på sikt.

En av de stora förändringarna som föreslås i propositionen innebär att socialnämnden ges möjlighet att erbjuda insatser på två sätt, efter individuell behovsprövning och utan individuell behovsprövning. Insatser som ges utan individuell behovsprövning kan vara öppna för alla eller riktade mot specifika målgrupper eller en viss problematik. Däremot krävs alltid individuell behovsprövning när det gäller insatser för ekonomiska behov.

Vidare föreslås förändringar gällande skyldigheten att dokumentera vid genomförande av insatser. Dokumentationsskyldigheten föreslås att utvidgas och som huvudregel gälla vid genomförande av alla insatser, även för de utan individuell behovsprövning.

Två undantag från skyldigheten att dokumentera föreslås. Det första innebär att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte behöver dokumenteras vid rådgivning. Det andra undantaget innebär att socialnämnden kan, när det föreligger särskilda skäl, besluta om att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid en insats som ges utan individuell behovsprövning.

staden ta ställning till hur och i vilken omfattning detta ska ske framöver. Socialnämnden får enligt propositionen besluta att en viss insats ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning om insatsen i sig är lämplig att erbjudas på det sättet för aktuell målgrupp, och då även vilka villkor som i sådana fall ska gälla.

De föreslagna bestämmelserna i propositionen innebär att beslut måste fattas om varje insats som stadens socialtjänst i nuläget ger utan individuell behovsprövning, det vill säga om insatsen ska ges utan individuell behovsprövning eller inte. Om inget beslut fattas, gäller huvudregeln att insatser ges efter behovsprövning.

Omställningsarbetet inför ny socialtjänstlag har pågått inom stadens projekt *Framtidens socialtjänst – Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst sedan 2024*. En inventering av de så kallade öppna insatser som ges idag har genomförts under 2024 och arbetet med att utreda i vilken form insatserna ska tillhandahållas framåt i enlighet med ny socialtjänstlag kommer att fortsätta under 2025. Projektet har sammanställt de insatser som ges utan behovsprövning inom staden i nuläget (se bilaga). Vissa insatser ges brett till flera målgrupper och andra mer riktat till vissa målgrupper.

Insatser som Stockholms stads socialtjänst i nuläget ger utan individuell behovsprövning

Insatser som ges inom stadsdelsnämnderna

- Alla barn i centrum, ABC
- Anhörigstöd
- Vägledande och rådgivande anhörigsamtal
- Anhöriggrupper
- Barn i föräldrars fokus, BIFF
- Barns rätt som anhöriga, BRA-samtal
- Bekräftande samspel
- Bekymringssamtal
- Budget och skuldrådgivning
- Digitalt stöd
- Depression in Swedish Adolescents, DISA
- Enskilda stödsamtal utan särskild manual
- Fixartjänst
- Föräldraskap i Sverige
- Föräldraskapsstöd utan särskild manual
- Hannah och Theo
- Hela barn
- Hembesöksprogrammet
- Humlan
- Hälsofrämjande samtal
- Icke-våldsgrupp
- iKOMET

- KOMET
- Koordinatorstöd
- LOSAM, lokal samordnare mot rekrytering till kriminalitet
- Lots
- Medling vid brott
- Motiverande samtal, fem stycken
- Mina föräldrar är skilda
- Personligt ombud
- På rätt väg
- Rådgivande samtal
- Samarbetssamtal
- Samtalsgrupp med manual för äldre
- Samtalsgrupp utan manual
- Samverkansteam
- Skolsociala team, SST
- Stöd i rättsprocess
- Syn- och hörselinstruktör
- Trygghetscirkeln
- Träffpunkter
- Utvägs kvinnogrupp
- VIP-kurs, Viktig Intressant Person
- Vräkningsförebyggande

Insatser som ges av socialnämnden

- Anhörigstöd – stödsamtal
- Barngrupper
- Bostadsvägledning för personer i hemlöshet
- Budget- och skuldrådgivning för personer i hemlöshet
- Familjerådgivning
- Föräldraskapsstöd till adoptivfamiljer
- Initial samhällsvägledning för nyanlända
- Medföljarstöd
- Medling
- Missbruksrådgivning för ungdomar
- Personligt ombud för personer i hemlöshet
- Samarbetssamtal
- Samhällsvägledning för personer i hemlöshet
- Stödsamtal till barn med separerade föräldrar
- Stödsamtal till föräldrar med placerade barn
- Stödsamtal till vuxna med skadligt bruk och beroende
- Stödsamtal – prostitution och människohandel
- Stödsamtal unga brottsutsatta och vittnen
- Stödsamtal till ungdomar i hederskontext
- Utökade stödinsatser på akutboende
- Utökat stöd till nyanlända
- Äldrelots

Ärendets förslag

Med anledning av den nya socialtjänstlagen, som träder i kraft den 1 juli 2025, föreslås en omställningsperiod för socialtjänsten i Stockholms stad. Syftet är att möjliggöra en anpassning till lagens intentioner och säkerställa en långsiktigt hållbar struktur med ett förebyggande förhållningssätt.

I ärendet understryks vikten av att stadens omställning sker gemensamt med stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontoret och i nära dialog med andra aktörer så som Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner. Socialstyrelsens vägledning är viktig för att staden ska kunna nå lagens intentioner om en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst som på sikt kan bidra till ett minskat behov av individuella insatser.

Förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i proposition 2024/25:89 föreslår socialnämnden att:

- Kommunfullmäktige ska besluta att socialtjänsten inom socialnämnden och stadsdelsnämnderna i Stockholms stad under en omställningsperiod från och med den 1 juli 2025 fram till och med den 31 oktober 2026 får tillhandahålla ovanstående insatser på det sätt som de ges idag utan individuell behovsprövning.
- Kommunfullmäktige ska besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av ovanstående insatser under en omställningsperiod från och med den 1 juli 2025 till och med den 31 oktober 2026.
- Kommunfullmäktige ska ge socialnämnden i uppdrag att till kommunfullmäktige:
 - a) föreslå vilka av ovanstående insatser som ska ges utan individuell behovsprövning över hela staden från och med den 1 november 2026 samt eventuella villkor som ska gälla för insatserna,
 - b) utreda och föreslå eventuella undantag från skyldigheten att dokumentera uppgifter som kan röja den enskildes identitet vid genomförande av dessa.
- Kommunfullmäktige ska ge socialnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att tidigast från och med den 1 juli 2025 genomföra pilotprojekt i socialnämnden och stadsdelsnämnderna i syfte att pröva och utvärdera införande av nya insatser utan individuell behovsprövning innan eventuellt införande över hela staden samt pröva och utvärdera om vissa insatser som idag ges efter individuell

behovsprövning är lämpliga att tillhandahålla utan individuell behovsprövning.

- Socialnämnden återrapporterar uppdragen till kommunfullmäktige senast den 30 september 2026.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelning individ och familj i samverkan med Avdelning förebyggande och främjande och Avdelning funktionsnedsättning, socialpsykiatri och äldreomsorg.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning ser positivt på införandet av den nya socialtjänstlagen och de utökade möjligheterna att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning. Förvaltningen anser att detta kan stärka det förebyggande arbetet och öka tillgängligheten till socialtjänstens stödinsatser.

Förvaltningen instämmer att det är viktigt att säkerställa att insatser utan behovsprövning erbjuds på ett likvärdigt sätt i hela staden för att undvika ojämlikhet mellan stadsdelar. Vidare anser förvaltningen att det är bra med undantag av dokumentationsskyldigheten när det behövs men att det samtidigt är angeläget att tydliga riktlinjer för dokumentationen finns på plats för att säkerställa rättssäkerhet och kvalitet i genomförandet.

Förvaltningen stödjer förslaget om en omställningsperiod där befintliga insatser kan fortgå i nuvarande form till dess en fullständig implementering är möjlig. Samtidigt ser förvaltningen behov av att resurser och arbetsbelastning beaktas, då fler öppna insatser kan innebära ökad efterfrågan och ett utökat behov av kompetens och personal.

Förvaltningen ser positivt på pilotprojekt och utvärderingar av insatser innan en permanent implementering sker och vill gärna delta i detta arbete.

Det är vidare viktigt att säkerställa att arkivkompetens finns representerad i projekt och utredningar kopplade till lagens implementering, då förändringar i dokumentationsskyldigheten kommer att påverka stadens arkivbildning.

Slutligen vill förvaltningen uppmärksamma att insatsen *Barns rätt som anhöriga (BRA-samtal)* idag tillhandahålls utan individuell behovsprövning inom stadsdelen, men inte är inkluderad i den insatsförteckning som sammanställts. Förvaltningen föreslår att detta korrigeras.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Veronica Starck
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilaga
Insatsbilaga

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2025-04-08
Veronica Starck, Avdelningschef	2025-04-08